

Луцик В. В.,

здобувачка вищої освіти спеціальності 051 Економіка

Науковий керівник: Богатенкова О. Є., асистент кафедри економічної кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

ЗАСТОСУНОК «ДІЯ» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОГО МОНІТОРИНГУ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Цифровізація державного управління стала ключовим чинником підвищення ефективності моніторингу економіки та продовольчої безпеки України. На тлі воєнних і економічних викликів особливе значення має швидкість отримання даних, прозорість процедур та можливість їхнього оперативного аналізу. Саме тому застосунок «Дія» розглядатимемо як один із найважливіших сучасних інструментів цифрового моніторингу. Масштаб її використання підтверджується статистикою: за даними Міністерства цифрової трансформації, системою «Дія» у 2024 році користувалися понад 21,7 млн громадян, а у 2025 році ця цифра зросла більш ніж до 23 млн. [1]. Такий рівень охоплення населення створює можливість отримувати репрезентативні й високочастотні цифрові дані про різні аспекти економічних процесів.

Платформа забезпечує доступ до 24 документів й понад 30 сервісів, а також більш ніж 100 електронних послуг [2]. Вона об'єднує електронні документи, довідки, механізми ідентифікації та інструменти для бізнесу. Завдяки інтеграції численних державних реєстрів, «Дія» стала осередком для формування й аналізу великих масивів даних. Крім того, у межах цієї системи працює портал відкритих даних, який надає доступ до тисяч наборів інформації з реєстрів (бізнесу, землекористування, судових рішень, податків тощо). Це дозволяє органам влади та аналітикам створювати показники економічної активності і тенденцій ринку у значно коротші строки, ніж при використанні традиційної статистики.

Одним із прикладів впливу «Дії» на економічний моніторинг є цифровізація реєстрації бізнесу. Платформа забезпечує найшвидшу процедуру відкриття фізичної особи-підприємця (далі – ФОП), що спричинило суттєве збільшення кількості зареєстрованих підприємців за останні роки. Адміністративні дані про реєстрацію ФОП і ТОВ дозволяють оцінювати рівень економічної активності, інвестиційні настрої та діловий клімат у різних регіонах країни. Ці індикатори слугують основою для прийняття управлінських рішень, зокрема під час воєнного стану. Оцифрування також зменшує корупційні ризики й робить дані точнішими та більш придатними для аналітики [5].

Важливу роль «Дія» відіграє і в контексті продовольчої безпеки України. Оцифрування земельного кадастру та аграрних реєстрів дозволяє більш точно відстежувати площі сільськогосподарських земель, їхніх власників та орендарів, обіг земельних ділянок, а також реєстрацію аграрних підприємств. Інтеграція цих даних з екосистемою «Дії» значно пришвидшує моніторинг

аграрного сектору та дає змогу виявляти потенційні ризики. Наприклад, зміна структури посівних площ може свідчити про можливе зниження обсягів виробництва ключових продовольчих культур – зернових, олійних, овочевих. Такі зміни традиційно фіксує Укрстат та міжнародні організації (зокрема FAO) [3], однак цифрові дані допомагають отримувати попередження про ризики значно швидше.

Електронні сервіси також сприяють прозорості ланцюгів постачання та контролю цін. Упровадження електронних товарно-транспортних накладних, цифрових дозвільних документів та інструментів для логістики дозволяє зменшити втрати на етапах транспортування та краще контролювати рух товарів. Під час криз – таких, як блокування портів або логістичні обмеження – це допомагає уряду оперативніше відстежувати дефіцити на окремих ринках і запобігати стрибкам цін. Подібні дані є особливо важливими для моніторингу ринку пального й аграрної продукції.

Аналітичні можливості «Дії» підсилюються використанням статистичних методів обробки великих масивів даних. Оскільки платформа оперує подієвими даними (реєстрації, авторизації, транзакції, запити), вони можуть бути агреговані у вигляді часових рядів або панельних даних для прогнозування економічних трендів. У цьому контексті важливими є такі показники ефективності цифровізації, як охоплення користувачів, кількість транзакцій у системі, швидкість обробки запитів, кількість інтегрованих реєстрів та кількість доступних наборів відкритих даних.

Швидкі цифрові індикатори дозволяють отримувати сигнал про економічні або продовольчі ризики значно раніше, ніж традиційна статистика. Наприклад, різке зниження кількості реєстрацій аграрних підприємств чи збільшення цифрових запитів на державну підтримку фермерів у конкретному регіоні може свідчити про локальні проблеми з виробництвом або логістикою. Так само дані кадастру можуть давати сигнал про різке скорочення оброблюваних земель, що є критично важливим для прогнозів урожайності та планування продовольчого балансу. Ці можливості підтверджуються дослідженнями FAO та оцінками впливу війни на агросектор [4].

Отже, «Дія» є ключовою цифровою інфраструктурою країни, що значно розширює можливості моніторингу економіки та продовольчої безпеки. Поєднання широкого охоплення користувачів і інтеграції реєстрів робить «Дію» не просто інструментом електронних послуг, а реальною платформою для оперативного аналізу економічних процесів і прийняття управлінських рішень. Висока швидкість збору даних, їхня масштабність та прозорість роблять можливим оперативне реагування на економічні та соціальні виклики. Поєднання цифрових індикаторів із традиційною державною статистикою створює найповнішу та найточнішу картину стану економіки та продовольчої системи України. Для подальшого удосконалення цифрового моніторингу важливо розширювати інтеграцію реєстрів, підвищувати якість відкритих даних і розвивати аналітичні інструменти на основі даних «Дії», що дозволить зробити систему продовольчої безпеки більш стійкою та прогнозованою в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел

1. Інтерфакс-Україна. 1992-2025. URL: <https://interfax.com.ua/news/telecom/1110804-amp.html> (дата звернення: 03.12.2025)
2. Дія. Державні послуги онлайн. 2019-2025. URL: <https://diia.gov.ua/news/21-mln-ukraintsiv-korystuiutsia-diieiu> (дата звернення: 03.12.2025)
3. Latifundist Media, 2013-2025. URL: <https://latifundist.com/kompanii/1044-the-food-and-agriculture-organization> (дата звернення: 04.12.2025)
4. Food and Agriculture Organization (FAO). 2025. URL: https://www.fao.org/countryprofiles/news-archive/detail-news/en/c/1742727?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 04.12.2025)
5. Diia.Business analytics URL: <https://business.diia.gov.ua/analytics?showMode=ukraine> (дата звернення: 04.12.2025)